

ג'ימל תון

עיתון גימלאי כפר-סבא

גליון מס' 61, כסלו - טבת תשע"ד, נובמבר - דצמבר 2013

העמותה למען הקשיש כפר-סבא, בשיתוף עיריית כפר-סבא - המחלקה לטיפול באוכלוסייה המבוגרת

לחיות את ההעפלה מחדש - ביקור במחנה עתלית

שפרה אנטמן

באוקטובר 208 ואז שוחררו מפעילים. הפעולה היו נחום שריג ויצחק רבין. במאגר המידע שבאתר חיפשו פרטים אודות קרובים ומכרים שעברו במחנה. מי שלא מצא את מבוקשו קיבל שאלון מפורט כדי שאפשר יהיה להוסיף את המידע. המעוניינים יכולים להוריד שאלון באתר של המועצה לשימור אתרים www.shimur.co.il ביקשור "בנתיבי-העפלה"

הבילוש לתפארת בעקבות תמונה של חייל שנהרג בהיתקלות ב-1954 ושל החובש האלמוני שחזר לטפל בו ונהרג עימו, עד לגילוי מקום קבורתם ואיתור בני משפחה. החובש הצעיר, ניצול שואה ערייר, זכה למצבה צבאית בטקס מלא, וחיילי מג"ב פוקדים אותו. הביקור הסתיים בסיוור במוזיאון הנמצא במקום ובצילום ליד אנדרטת החיל של המבקרים עם המארחים. הצילום נשלח מיד לחברי משלחת פו"מ שהיו באותה שעה במחנות בפולין ונאמר: אל תשכחו מדוע אתם שם! היה זה יום לא קל אך מרגש ומרתק.

לאחר ארוחת צהריים במסעדה בחדרה נסעה הקבוצה אל אתר ההנצחה של משמר הגבול (סמוך למחנה 80). רפ"ק ד"ר טל משגב, מנהל האתר והיסטוריון משמר הגבול, סיפר על החיל ועל יחודו בשילוב כל העדות והדתות: יהודים, דרוזים, צ'רקסים, בדואים, נוצרים, מוסלמים, נשים וחובשי כיפות. החיל אמנם הוקם (ב-1953) כדי לאבטח את גבולות המדינה, אך במהלך השנים קיבל משימות רבות. הוקרן סרטון (לא קל) על הפיגוע שבו נרצחו בני משפחת שבו באיתמר (ב-2002). מסופרים, צעד אחר צעד, הנועזות וההקרבה של חיילי מג"ב עד חיסול המחבל. סרטון אחר היה על 20 אנשי החיל אשר שמרו על אייכמן לאחר שהובא ארצה. אחר כך סרט מרגש על המאמצים ועבודת

חברי מועדון "מפגש בכפר" (מועדון חברתי לניצולי שואה בכפר-סבא) נהנים מפעילויות מגוונות. במסגרת אימוץ המועדון ע"י המפקדים והחניכים של קורס פו"מ של המשטרה, התקיים לאחרונה ביקור במחנה המעפילים בעתלית ובאתר מורשת והנצחה של משמר הגבול.

המחנה בעתלית הוקם על-ידי שלטונות המנדט הבריטי בסוף שנות ה-30. בשנים 1939-1948 הוא שימש כמחנה מעצר לעשרות אלפי מעפילים שנתפסו לאחר מאבק בעת עלייתם ארצה. לאחר מלחמת ששת-הימים הוחזקו במקום אלפי שבויים ערבים. בשנות ה-70 נעזב המחנה ופורק כמעט לחלוטין. ב-1986 החלה המועצה לשימור אתרי מורשת בישראל לשקם אתר זה בשל מקומו בתולדות הישיבה של עם ישראל לארצו.

ביקור באינייה הדומה לאינייה מעפילים המחיש את ההשקעה האדירה בשחזור ובהקפדה על כל פרט, והחזיר חלק מהנוכחים לתקופה שבה הם הגיעו באניות מעפילים. מבעד לחלונות העגולים של האינייה מוקרן הים הכחול, הרגוע ומדי פעם נשמעת חריקת עץ המזכירה את תנועות האינייה על הגלים. החיים בעת ההפלגה מוצגים בסרטון. במדור יותר גבוה באינייה נמצאים מדפי השינה, כלי אוכל ואביזרים אחרים. בובות בגודל אדם, מועצבות כמעפילים וכאנשי "ההגנה", מדגימות מצבים שונים אותם חוו.

אחד הצריפים באתר מסודר כפי שהיה באותם ימים: מיטות "סוכנות" מעץ או מברזל, על חלק מהן מזוודות שידעו ימים טובים יותר, צרורות תלויים על קרשי התקרה כדי לפנות מקום ולמנוע ממכרסמים לאכול את תכולתם. בפאתי הצריף דליים, גיגיות וכלים נוספים אשר שימשו את המעפילים בחיי היום-יום. על אחד מקרשי הצריף, סמוך לכניסה, חרטו מעפילים את שמותיהם. אחד המבקרים סיפר שכך גילתה אחותו שהוא חי. אחרת מצאה את שמו של בן העיר שבה נולדה.

צריף החיטוי שרד אף הוא. אנו נכנסים אליו דרך תאי החיטוי כאנשים חופשיים. אפשר לשער מה היו אז תחושותיהם של ניצולי השואה בראותם את ראשי המקלחת בתקרת התא ועל קירותיו.

צפינו בסרט אודות פריצת הפלמ"ח למחנה ב-9 באוקטובר 1948 (אנו ביקרנו ב-9

דבר העורך

קוראים יקרים,

הפעם אתמקד בקבוצת גימלאים מיוחדת. בשנת 1995 חוקקה הכנסת "חוק לפיצוי נפגעי גזזת" שקבע, כי מי שעבר הקרנות נגד גזזת בשנים 1960-1946, במדינת ישראל או בארצות המוצא - לצורך עלייתו לישראל (בעיקר ממדינות מוסלמיות), זכאי לפיצוי מהמדינה בגין הנזקים הבריאותיים שנגרמו לו. בתוספת לחוק מנויים הליקויים הבריאותיים המזכים בפיצוי. לאחרונה יש פרסום בכלי התקשורת שקורא למי שעבר טיפולים אלה לממש את זכותו לתבוע פיצוי.

במשך עשרות שנים, פרשה עגומה זו טואטאה אל מתחת לשטיח. קשה לתאר את הסבל שהיה מנת חלקם של רבבות ילדים ובוגרים שעברו טיפולי הקרנות קשים באותן שנים. העדויות מזעזעות. ילדים רכים אולצו בכוח לעבור הקרנות במינון שמעבר למותר. הוריהם, שהוטעו לפעמים בידעין, לא יכלו להושיע. בעקבות אותם טיפולים נגרמו לרבבות מטופלים נזקים בריאותיים ונפשיים חמורים. במקרים רבים הם נפטרו ממחלות קשות, בטרם עת ולאחר ייסורים.

אלה שעברו טיפולים נדרשים כיום, אחרי כ-60 שנים, להוכיח שהם עברו הקרנות ורק אחר-כך תקבע ועדה רפואית את אחוז הליקוי, וכמובן רק ביחס לליקויים המופיעים בחוק ובתקנות: התקרחויות, צלקות באזור הראש, שיער דליל, דלקות וגידולים סרטניים באזור הראש וכל סוגי הגידולים במוח, וכן גידולים סרטניים בבלוטות התריס או הרוק. מי שנקבעו לו אחוזי ליקוי בגין הליקויים הנ"ל יוכל לקבל פיצוי גם על נזקים נפשיים שנגרמו לו, אם יצליח להוכיח באמצעות מסמכים רפואיים שאכן נגרמו לו נזקים כאלה.

החוק קובע סכומי פיצוי בהתאם לאחוזי הנכות שנקבעו, וכן קצבה חודשית זעומה לזכאים, רטרואקטיבית משנת 1995. על-פי החוק, פיצוי ינתן גם למי שמוגדר כשאריו של הנפגע. עד היום פוצו אלפי נפגעי גזזת ושאריהם אך רבבות רבות של נפגעים טרם פנו עד היום לקבלת הפיצוי המגיע להם כחוק.

ניסוח החוק והתנאים לקבלת פיצוי מקוממים. הפרשה הושתקה במשך עשרות שנים ולמטופלים לא נמסר דבר על חומרת הסיכון שהם נחשפו אליו שלא מרצונם. המדינה לא יזמה בדיקות לגילוי מוקדם לאלה שעברו את הטיפולים ונפגעים רבים כבר נפטרו. רוב אלה שנתרו בחיים הם כבר קשישים וחלקם נתונים במצב כלכלי ירוד. קשישים אלה נדרשים להוכיח שהם עברו הקרנות וזאת בשעה שהמידע הזה נמצא בגנזכים של המדינה ומערכות הבריאות יכולות להגיע אליו ולאתר רבים מהנפגעים. אתם מתארים לעצמכם קשיש בן 75-80 מנסה לאתר את התיק הרפואי שלו משנות ה-50? או את האחות אשר שילחה אותו ל"שער העלייה" לטיפולים אלה? נפגעים נפטרו, לאלה שנתרו בחיים אין גישה למסמכים ואין פלא שרוב המטופלים כלל לא הגיעו לשלב התביעה. נקווה שהוועדות הרפואיות העוסקות ביישום חוק זה יגלו את רוחב הלב הראוי בטפלים בתביעות של אוכלוסיית הנפגעים, ההולכת ומידלדלת.

בברכה
יוסי צרויה
עורך

הפינה המשפטית

קשישה העניקה לילדיה דירה במתנה - האם היא יכולה להתחרט?

עו"ד ומגשרת רות ל. נינבורג

- בטלים. כעיקרון, האפשרות להתחרט על מתן מתנה קיימת כאשר הענקת המתנה לא הושלמה בפועל, אלא נשארה בגדר התחייבות לתת מתנה בלבד. כאשר המתנה ניתנה פיזית למקבל, נרשמה

בטאבו, במקרה של נכס מקרקעין, או במינהל הרי שהמתנה הושלמה והפכה מוחלטת. חשוב לפני מהלך כזה להתייעץ ולבחון מהן ההשלכות לפעולה כזו, העלולה להיות בלתי הפיכה.

המידע המוצג אינו מהווה ייעוץ משפטי או תחליף לו. כל הסתמכות על המידע היא באחריות הקורא בלבד. הכותבת עו"ד ומגשרת מהוד השרון, מתמחה בדיני משפחה, ביטוח לאומי ונזיקין.

קשישה כבת 80, ולה תשעה ילדים, ביקשה להסדיר מבעוד מועד מה יעשה בדירת מגוריה לאחר אריכות ימיה. לאחר שחתמה על צוואה לפיה כל רכושה יחולק שווה בשווה בין כל ילדיה, ביקשו שני בניה להבטיח כי דירת המגורים בה היא מתגוררת תועבר להם בלבד. הבנים ניגשו עם אמם לעו"ד שהחתים אותה על מסמכי העברה ללא תמורה וייפוי כוח בלתי-חוזר לטובת שני בניה. לאחר שבועיים, הודיעה האם כי היא מתחרטת. מאחר שהבנים לא הסכימו לכך, האם הגישה נגדם תביעה לביהמ"ש לענייני משפחה שבה ביקשה לחזור בה מהתחייבותה. לטענת האם, היא חתמה על מסמכי העברת הדירה תחת לחץ, מבלי שהוסבר לה על מה היא חותמת ומבלי שהבינה את משמעות החתימה. לטענתה, היא התחייבה להעניק את המתנה רק כשתהיה בת 120 שנה. לכן, מכיוון שברור שלא תגיע לגיל זה, הכוונה הייתה לתת את המתנה לאחר מותה. אלא שהחוק לא מאפשר לעשות דבר כזה, אלא בדרך של צוואה, כך שהמתנה שנתנה היום חסרת כל תוקף. מנגד, טענו הבנים, כי אימם חתמה על מסמכי ההעברה מרצונה החופשי, לאחר שהובהרה לה משמעות הפעולה, ומבלי שהופעל עליה לחץ כלשהו. עוד הוסיפו, כי התביעה נובעת מהשפעת בנותיה (אחיותיהם), אשר לא מעוניינות שהדירה תעבור לידיהם.

האם יכולה להתחרט עד הגיעה ל-120? השופטת קיבלה את התביעה. היא קבעה, כי לא ניתן לומר שהאם לא ידעה ולא הבינה שהיא חותמת על מסמכי העברה ללא תמורה לשני בניה. במצב כזה, קבעה השופטת, לא ניתן לבטל את המתנה, כיוון שהדבר אינו עומד בתנאי החוק. עם זאת, קבעה השופטת, כי ניתן לבטל את המתנה, אולם מסיבה שונה. נפסק, כי למרות שהמסמכים עליהם חתמה האם נועדו להעביר את הדירה לידי בניה בעודה בחיים, וללא זכות חזרה, ניתן לאפשר לתובעת לחזור בה מהתחייבותה. זאת, מאחר שגם הבנים וגם האם סברו, כי הדירה תועבר לידי הבנים רק לאחר שימלאו לאם 120, ועד אז - היא רשאית לעשות בה כרצונה. לפיכך פסקה השופטת, כי מסמכי ההעברה ללא תמורה וייפוי הכוח שניתן

אנחנו כאן בשבילכם!
אב קהילה, פעילויות
חברתיות, תיקונים
קלים, מוקד לרפואה
דחופה.
קהילה תומכת
09-7667669
7678922
7665151

עורך ראשי: יוסי צרויה ■ חברי המערכת: דוד אלדר, שפרה אנטמן, ברוך בר-סלע, יהודה זיסמן, יוסי לוי, פנינה מלך, יצי רז, רות שמאי, המו"ל: העמותה למען הקשיש - כפר-סבא ■ רכזות המערכת: נאוה סלומון, זהבה באום, מורן שפיר ■ כתובת המערכת: תל-חי 4, כפר-סבא, טל: 09-7676452, פקס: 09-7666997 ■ קריקטורות: פרץ ויינרייך ■ עיצוב גרפי ודפוס: זיגוג הפקות בע"מ 09-7495959

אסנת ויספלד

קוסמטיקאית ואחות מוסמכת

לחוות את הטיפולים במקצועיות, כרוגע ובשלווה

טיפול פנים מכל הלב

עיצוב ושיקום גבות,

אפילציה

איפור לאירועים וכלות

טיפולים ופתרונות בשיטת IPL
במכשיר המתקדם ביותר - TRIOS:

- לשיעור יתר
- לצימצום ועידון צלקות ונזקי אקנה
- לעידון קימטוטים והצרת עור הפנים
- להבהרת פיגמנטציות
- להחיאה לפני אירועים

054-8002288

כפר סבא הירוקה

חנה כהנא מ"ארץ האיכרים האמיתיים"

ברוך בר סלע

מעין הצעת נישואין על-רקע המדבר והיריות. כאשר נשאלתי האם תהיי מוכנה לחיות עימי במדבר? שמחתי. כשנסתיימו שיחות שביתת הנשק, בהיותי בג'וליס, קיבלתי מכתב מנתניאל. לאחר שקראתי, הודעתי להורי שב-9.9.49 תתקיים חתונתנו. בת כיתתו של נתניאל, נעמי שמר, שישבה עמו על אותו ספסל לימודים, ארגנה את התכנית האמנותית ל-3 זוגות בני כנרת". לאחר נישואיו, שב הזוג כהנא לכפר-תבור ועסק בחקלאות (יצוא פרחים וירקות). הם היו היצואנים הראשונים של חברת "אגרסקו" ומראשוני מיקימי החממות. חנה עסקה שנים רבות בחקלאות, 24 שנים הייתה מנהלת סוכנות הדואר בכפר ו-8 שנים שימשה יו"ר הועד למען החייל במקום. לזוג 3 בנות ובן, 11 נכדים ו-6 נינים. אחת הבנות היא סגנית מנהל ביה"ס "יגאל אלון" בהוד-השרון ונשואה לשמואל דרויאן, נצר למייסדי כפר-סבא. כך נסגרים מעגלים!

אחת הבנות שאלה בעבר את חנה: "הכדאי להתגייס לצה"ל?" מספרת חנה: "לקחנו אותה לשיחה ואמרנו לה: המדינה הזו שלנו. אין לנו ארץ אחרת. המדינה היא כמו אבא ואמא וכמו שאת נולדת למשפחה שלא ניתן להחליפה ולבחור באחרת כך גם נכון הדבר לגבי מדינתך. כדי לקבל זכויות אנא מלאי את החובות!"

קקשרית. עליתי על גג בית-הכנסת והעברתי הודעות בפנס "מורס" לישובים העבריים, כפי שאבי הנחה אותי. באחד מימי חורף 48 נזקק קיבוץ גזית לתגבורת. אבי תדרך אותי לפגוש את הכוח שעמד להגיע מעמק-הירדן כדי לקבל מהם הסיסמה ולהעבירה לגזית. על יד אקליפטוס בכפר סקרתי את 20 הבחורים שהגיעו. מבטי נפגש במבטו של אחד הבחורים ואמרתי לעצמי "זה יהיה בעלי..."

"המשכתי בהעברת תשדורות לסביבה בעזרת איש הקולנוע מנחם גולן. הקרבות התפשטו באזור כפרנו, עמק הירדן וגשר, וכילדה בת שש-עשרה וחצי נשלחתי כתגבורת-אלחוטאית לגשר שם שרתתי כחודש. שם פגשתי את הבחור נתניאל, בן קבוצת כנרת שבא לתגבר בגשר, ועימו אני חיה עד עצם היום".

"באותם ימים נודע בגשר כי ב'כדורי' החלו להקים את מחלקת הקומנדו של גדוד 12 - חטיבת 'גולני'. נתניאל 'ערק' מגשר ל'כדורי' כדי להצטרף לכוח זה, ואני שוחררת לכפרי כדי לסייע במלחמה. לשאלת קצין הקשר של גדוד 12 בדבר הצורך באלחוטאיות התנדבתי להתגייס. הכינותי מזוודה ויצאתי בשקט מהבית, יחפה, כדי שהורי לא ישמעוני. הגעתי ל'כדורי' והייתי לבת הראשונה מכפר-תבור שהתגייסה לצה"ל. קצין הקשר ביקש כי נשוב לביתנו ונספר שגויסנו. שבתי הביתה ואבי היה גאה שגויסתי לצבא עברי!"

"אני, האלחוטאית בת ה-17 ונתניאל בן ה-18, איש הקומנדו, חווינו את קרבות הגליל והנגב ואת האהבה הפורחת בלילות בין המבצעים...באחד מימי הקרבות, כשלוינו את המג"ד, וזה ירד למקלט בנירים-דנגור נותרנו למעלה ו'עשינו אהבה'. זו הייתה

ההיסטוריון פרופ' קלזנר סייר בכפר תבור בשנת 1912 וכינה את המקום "ארץ האיכרים האמיתיים". חנה כהנא, תושבת עירנו (שאת גילה קשה לקבוע בשל שיערה הקצוץ, המראה הנערי והאנרגיות הזורמות ממנה) נולדה בכפר-תבור, שם שאבה את רוח הציונות. אהרון, סבה מצד אביה, עלה בגפו מרומניה בגיל 15 ולמד אגרונומיה ב"מקווה ישראל". משם הופנה לחוות הניסיונות של אהרון אהרונסון ליד עתלית. בזיכרון-יעקב הוא הכיר את רעייתו רחל ויחדיו הצטרפו לקבוצה הראשונה שהקימה את מסחה ב-1901. הסב והסבתא מצד האם, אליהו וסימה לובנוב, הגיעו מרוסיה והתיישבו בכפר-תבור, למרות עצת בן-הדוד, הסופר י.ח. ברנר, שכתב לסבא אליהו לאחר הפוגרומים "סופות בנגב", שייסע לאמריקה כי אין זו ארץ זבת חלב ודבש, אלא עקרבים וקוצים בה. הסב התעקש וברנר רכש את חלקת הקרקע שעליה התיישב.

הוריה של חנה, משה-יעקב ומיכל, גרו בבית הסבא כהן. התוצאה: הוקם שבט בן 6 בניים ובנות שהסתעף ביישוב שהלך ונבנה. האב, פעיל ומוכשר, שירת כקורפורל ב"נוטרים", היה מפקד ה"הגנה" ולימים ייסד את מועצת הכפר הראשונה ועמד בראשה 8 שנים. הוא גם הנהיג את הילדים ביישוב ואחד מחניכיו היה יגאל אלון.

חנה מספרת שב-1938 הגיע לביתם יצחק שדה (1890-1952) וביקש מאביה בחורים שישרתו בפלמ"ח לכשיוקם. "אבי שלח את אחי לשדה לקרוא לבן הכפר יגאל כדי שיצחק יכירו. ואכן, ההיכרות בין אלון ליצחק התקיימה בביתנו. יגאל היה אמיץ, ישר, פעיל, אירגן את ילדי הכפר, הקים מועדון והדריכם. יגאל היה גבר יפה, בעל דמות של מנהיג".

"גדלנו בכפר שחינכו אותנו לאהוב אותנו, את עבודת החקלאות ואת ארצנו שבבוא היום תקום! הייתה שמחת חיים בביה"ס. תוך כדי העבודה בגורן עם המורג והפרדה למדתי תנ"ך בעל-פה. המורים השקיעו בנו רבות, לימדונו אהבת הארץ, האדמה, המסורת, להיות יהודים טובים בארץ-ישראל".

"אחא"צ עבדנו במשק, בבית שמענו בלילה את בקיעת האפרוחים וציוצם במדגרה. ארון הנשק היה בחדר הילדים. בחופשות אבי שלח אותי לקורסי איתות. זכורני שבגיל 15, בנסיעה מבית ברנר דרך שרונה לשפיים, נעצרנו על-ידי הבריטים וסיפרנו להם כי אנו בדרך לבית הבראה... "כשפרצה מלחמת השחרור, כשכפרים ערבים עוינים הקיפו את כפרנו, שימשתי

מחלות לב בגיל המבוגר

ד"ר יורם נוימן

במצבים מסוימים כמו ריבוי גורמי סיכון, או תלונות המחשידות למחלת לב, יש לבצע בדיקות לאיתור מוקדם של המחלה ואלו הן בדיקות המאמץ הרגילות או בדיקות מאמץ המשולבות ב"אקו" או "מיפוי" או בדיקות דימות המבוצעות עם מתן תרופות בעירווי. לעיתים - הבדיקה הנבחרת הינה בדיקת CT של עורקי הלב, הכל לפי שיקולו של הרופא המטפל ובהתאם לנסיבות. חלק לא פחות חשוב בטיפול הינו החזרה לפעילות לאחר אוטם. הפעילות הגופנית ואיזון גורמי הסיכון המבוצעים בדרך-כלל תחת השגחה במכון שיקום הלב מטרם להחזיר את המטופל לפעילות מלאה ולהוריד את הסיכון להישנות של המחלה. הקפדה על הפעילות המומלצת בשילוב שינוי כלל אורחות החיים מביאה לכך, ברבים מן המקרים, שחולה לאחר אירוע ופעילות שיקומית מתאימה, משפר את יכולתו בצורה משמעותית ביחס לתקופה שלפני האוטם.

ד"ר יורם נוימן הוא מומחה ברפואה פנימית, קרדיולוג בכיר ומנהל שרות אקו-לב במערך הלב בב"ח מאיר. מרצה בפקולטה לרפואה באוניברסיטת תל-אביב, שם סיים את לימודי הרפואה בשנת 1985.

ההגעה לבית החולים באופן מהיר הינה גבוהה ביותר וזאת כדי לאפשר טיפול בסיבוכים מיידיים כמו דום-לב וכדי להתחיל את הטיפול לפתיחת כלי הדם החסום. ככל שפתיחת כלי הדם מבוצעת סמוך יותר לאוטם, כך הנזק הקבוע לשריר הלב יהיה קטן יותר. ככל שהנזק יהיה קטן יותר, יכולתו התפקודית של הלב לא תפגע. לעומת זאת, אי פתיחת העורק בזמן קצר, עלולה להביא לנזק בחלק נרחב משריר הלב והתוצאה עלולה להיות התפתחות אי-ספיקת לב שהינו מצב בו יש קושי לבצע מאמצים עקב חולשה וקוצר נשימה במאמצים קלים, או אפילו במנוחה. הטיפול המקובל כיום באוטם בשריר הלב בכל העולם המודרני הינו ביצוע של צנתור עם הגעת המטופל לבית-החולים ובדרך זו - לפתוח מיידי את החסימה בעורק הכלילי. בזכות טיפול זה, התחלואה והתמותה הנגרמות מאוטם בשריר הלב ירדו באופן משמעותי. למרות הטיפול היעיל הקיים היום באוטם, הדרך העדיפה - כמו בכל מחלה - הינה מניעה. לצורך זאת, יש לזהות את גורמי הסיכון שצוינו לעיל ולטפל בהם על-ידי שינוי אורחות החיים - הקפדה על דיאטה נכונה, תזונה דלת שומן, פעילות גופנית, שמירה על משקל תקין והפסקת עישון. טיפולים תרופתיים - לאיזון שומנים, לחץ-דם, טיפול באספירין וכו' - ניתנים כשיש צורך בכך.

התפתחות של טרשת עורקים בכלי הדם בכלל ובכלי הדם הכליליים (המזינים את שריר הלב) בפרט יכולה להתחיל כבר בגיל צעיר והיא מתקדמת עם השנים. ככל שיש יותר גורמי סיכון להתפתחות המחלה, קצב ההתקדמות יהיה מהיר יותר והמחלה תגיע לכלל ביטוי בגיל צעיר יותר. במצבים קיצוניים של שילוב מספר גורמי סיכון בדרגה קשה, המחלה יכולה להופיע גם בעשורים הראשונים של החיים. גורמי הסיכון העיקרים למחלת הלב הכללית המוכרים היום הינם עישון, חוסר פעילות גופנית, עודף משקל ותוצאותיו - סכרת, לחץ דם גבוה ושומנים מוגברים בדם. גורמים אלה ניתנים ברובם לטיפול טוב ולמניעה. יש גם גורמי סיכון שאינם ניתנים לשינוי כמו תורשה ומין. מחלת הלב הכללית מתפתחת בהדרגה וביטויה הראשון יכול להיות ירידה ביכולת התפקודית בביצוע מאמצים וכן כהופעה של תעוקת חזה במאמצים. לעיתים, הביטוי הראשוני יכול להיות אוטם בשריר הלב וזאת כאשר קרע הנגרם ברובד הטרשתי גורם ליצירת קריש דם בכלי הדם הכלילי ולחסימה מוחלטת של העורק. במצב זה יש הופעה פתאומית של לחץ חזק וממושך בקדמת החזה. עם הופעת הסימנים של אוטם שהם, כאמור, לחץ חזק בקדמת החזה היכול להיות מלווה בהזעה וקוצר נשימה, יש להזעיק מיידי טיפול רפואי. חשיבות

חודש ההוקרה לאוכלוסייה המבוגרת

מורן שפיר

כפר-סבא מציעה לתושביה הוותיקים. אתם מוזמנים לעקוב ולהצטרף לנעשה במהלך כל השנה. תודה לאלה שבאו, נהנו ושיתפו פעולה באופן יוצא דופן!

המוח הוא להיט בימינו אנו. נהנינו מהסרט המרגש "קוורטט" ושמחנו לשמוע את המופע המוסיקלי הייחודי של טל קרביץ; טיילנו ב"שביל ישראל" ל"סנפיר קטן" - מכתש גדול, טיול שאורגן ע"י ח.גל - תוכניות לקידום אורח חיים בריא; צחקנו במופע ההומוריסטי שהתקיים במועדון סירקין החדש והתענגנו משירי האהבה והיין בקונצרט בחסות הקהילה התומכת. לסיום, קינחנו במופע חגיגי עם להקת "פרחי ישראל". הפעילויות הן תוצר של שיתוף-פעולה פורה בין המחלקה לטיפול באוכלוסייה המבוגרת, "העמותה למען הקשיש" והדוירים המוגנים: "מגדלי הים התיכון", "בית בכפר" ו"גיל-פז". אני מבקשת להודות לכל העובדים ולצוות ההיגוי על הנכונות, ההתמדה והרצון הטוב שתרמו להצלחת האירועים. החודש הזה ממחיש את האפשרויות המגוונות שהעיר

בתפקידי כאחראית פרויקטים ומועדונים לאוכלוסייה המבוגרת באגף הרווחה, זו השנה הראשונה שלי כרכזת אירועי "חודש ההוקרה לאוכלוסייה המבוגרת" בכפר-סבא. לכן, אני נרגשת לסכם את האירועים שהתקיימו ואפשרו לקהל רחב ומגוון ליהנות ולבלות. לפני הצגת הפעילות אני רוצה להודות מקרב-לב לסילביה גלמן בקר, קודמתי בתפקיד, שהקימה וריכזה את "חודש ההוקרה" במשך שנים וליוותה אותי השנה לאורך כל הדרך. וכעת לפעילויות: פתחנו את החודש בטיול "והדרת פני זקן" המסורתי לאזור עמק בית-שאן בהשתתפות שיא של כ-850 משתתפים. אחריו התקיימה הופעה מרהיבה של נורית הירש וצעירי התיאטרון שהופקה על-ידי עמותת גימלאי כפר-סבא. אירועים נוספים: התקיים מפגש פרזנטציה לקורס תעסוקה למבוגרים; ניתנה הרצאה בנושא חיטוב המוח - דרכה למדנו שנושא

ראיון עם ד"ר אביבה קפלן מחברת הספר "מבוא לגן עדן"

יוסי צרויה

ד"ר קפלן, במה עוסק הספר שלך?
הספר עוסק בחייהם של זקנים החיים ב"דיור מוגן", ארגון שאמור לשמש כביתם האחרון. זו תופעת מגורים בעלת תקשורת רחב בהרבה מהיקפה הממשי (רק כ-5% מכלל הזקנים החיים בישראל מתגוררים בארגונים המשמשים כביתם האחרון, ורק 2.8% חיים בבתי "דיור מוגן"). מדובר בעסק כלכלי מניב בתחום הדיור להשכרה, היוצר דימוי של חיים המלאים בפעילות במקום מגורים הנתפס כ"אופנתי". למעשה, זו גרסה מודרנית של "בית אבות" המותאמת לעמדות, לתפיסות ולדימויים של הצרכן בן זמננו. הספר מאפשר לקורא האינטליגנטי הצצה לעולמם של האנשים החיים שם, מבעד ל"אריזה הזוהרת" שהמקום עוטה. כמו כן, הוא מציג גישה תיאורטית חדשנית לניתוח תופעה חברתית זו המאפיינת את חיינו. מבעד לדברים המובאים בספר מתעוררת השאלה: האומנם יכול ארגון, טוב ככל שיהיה, לשמש כביתו של אדם (ואין הכוונה לארבע קירות וגג בלבד).

באלו נסיבות נולד הספר?

כתיבת הספר התאפשרה הודות לנסיבות מחקריות ייחודיות. היה זה כאשר חבשתי בו-זמנית שני כובעים: זה של אנתרופולוגית חוקרת וזה של מנהלת בית "דיור מוגן". שילוב יוצא דופן זה חייב אותי לבחון את פעילות לא רק במונחי רווח והפסד המשתקפים בדו"ח הכספי, אלא גם לנסות ולפענח את עולמו של האדם הזקן, שמסיבות שונות נאלץ לוותר על מגוריו בביתו, לטובת חיים בארגון כוללני המנוהל על ידי צוות ובעלי תפקידים. ניהול בית מגורים כזה במשך כ-10 שנים ובמהלכן עקבתי, כאנתרופולוגית חוקרת, אחר חייהם של האנשים שגרו שם.

מה הוא בעצם ה"דיור המוגן" על-פי תפיסתך?

זהו מקום המנוהל על ידי צוות מקצועי, הקובע באופן כללי את אורחות חיי האנשים המתגוררים בו. מנגד, ישנם אנשים החיים שם והמקבלים על עצמם את כללי המקום ופועלים על פיהם. על פי תפיסתי, הארגונים המיועדים למגורי זקנים הם מה שהסוציולוג הצרפתי Marc Auge הגדיר כ"לא מקומות" ("non-places"). אלה כוללים גם שדות-תעופה, בנקים, סופרמרקטים, בתי-מלון ועוד, כולם מקומות שבהם אין מתייחסים בהם למהות האדם, אלא לצורך של הארגון למלא את צרכיו. אפשר לראות את בתי המגורים המיועדים לזקנים כמקומות שנועדו לענות על צרכיו ההולכים ומתמעטים של הזקן, מקומות המופעלים באמצעות "הוראות שימוש" וחי דייריהם מנוהלים על ידי הצוות המופקד עליהם. השם שניתן להם הוא

המעבר ל"דיור מוגן", קונה לעצמו הזקן זכות לכלות את ימיו בבית מלון מפואר ובתחושה מתמשכת של נופש אין-סופי, ללא יכולת מעשית לחוות בו תחושה ממשית של בית. בנסיבות כאלו, כמעט בלתי נמנעת היא ההרגשה, שזו בסופו של דבר, חופשה אין-סופית מהחיים עצמם. יש במצבו של הזקן, החי בארגון כזה, סתירה קיומית נוספת שאינה ניתנת ליישוב: אם טרם היכנסו לדיור המוגן הרגיש כמי שאינו חי עוד, משום שהתקשה בפעילותו היום-יומית השגרתית, מאחר והרגיש כמי שמשתרך בצידו החיים הגועשים סביבו, עתה, משהחליט להעתיק את מקום מגוריו - הוא מאוים על ידי המוות הרוחש סביבו, ובאמצעותו מזומנת לו האפשרות לחוש כי הוא עודנו חי! באופן פרדוקסאלי זה, דרך חוויית המוות של הזולת, יכול הזקן לחוש את דופק חייו הוא. זהו מצב אירוני, המעורר התייחסות צינית לחיים ולכל הסובב אותם, ובעצם - נוטל את טעמם. הניתוק מתוך בחירה מסביבת המגורים הקודמת, יחד עם הרגשת דחייה כלפי המקום ודייריו, יוצרים הווייה קיומית של חיים ללא חיים, ללא זמן וללא תחושת שייכות. היעדרה של זוגיות חדשה, או ליתר דיוק הימנעות ממנה, מלמדת גם היא על מקום שאיננו מאפשר בדרך כלל, גילויים של חיים והתחדשות אלא מאבק שרידה מתמיד.

זהו איפוא קיום נעדר-זמן בתוך בועה חברתית, המנותקת מן הסובב אותה, והמשוללת קשרים בין גורמיה הפנימיים. קיימת סתירה מובנית בין הרצון להתגורר בסביבת מגורים, שעל-פי מאפייניה, הגדרותיה ותפיסותיה אמורה לספק סדר, שליטה וארגון בחיי היום-יום, כמענה לתחושת כאוס קיומי האופיינית לזקנה - לבין אילוצים מבניים, הגורמים לשלילת זהויות ולנטישתן, תוך ניסיון לשרוד במרחב זקנתי, שאינו מאפשר להטביע בו חותם אישי, ולכן אינו יכול להוות עולם של

"דיור מוגן", כדי שלא לומר "בית אבות", ואף לא להזכיר את המושג "מושב זקנים", שמות הלקוחים מהעבר, והמנוגדים לדימוי שיוצרים בחברה למושג "דיור מוגן".

האם יש פער בין הציפיות של הזקנים החיים ב"דיור מוגן" לבין המציאות?

הזקנים החיים ב"דיור מוגן" חווים פער משמעותי בין התחושה, השאיפה והרצון לנהל אורח חיים אוטונומי בזקנה, לבין המציאות בה הם חיים. זו מציאות שנכפתה עליהם בנסיבות שונות ולעיתים דווקא ביזמתם. מקום מגורים זה מהווה במהותו מסגרת חיים כפולה: מצד אחד, הוא נתפס כמקום שניתן לנהל בו אורח חיים שהוא פרי מאוייו של הפרט. מצד שני, צרכיו של הזקן ותלותו הגוברת בסיוע הזולת יוצרים יחסי תלות תפקודית, בתוך מסגרת ארגונית המטפחת ומעודדת תלות זו. במאמר ביקורת על הספר, אשר התפרסם בעיתון "הארץ" (21.8.13) כתבה הפסיכולוגית פרופ' עמיה ליבליך כי "האתגר של הקיום העצמאי לזקן הוא מבחינה נפשית סם חיים". אני תוהה אם אלה שהחליטו לנטוש את בתיהם ולחיות בארגונים המספקים שירותים לעת זקנה, אכן מודעים לכך שבעוברים, הם למעשה מוותרים על סם החיים של עצמם.

"הדיור המוגן" על-פי תפיסתך - מצטייר כישות מלאה סתירות?

אכן, יש בהגדרתו המילולית של הדיור המוגן, היעדר אפיון וסמליות - בבחינת מקום שעצמיותו נעדרת ממנו. זהו, כאמור, "בית אבות" שמפעליו נמנעים מלכנותו כך. שהותם של הדיירים במקום מעוגנת ביחסים חוזיים-אישיים, כאשר חלקם לפחות נמנעים במופגן מלהיטמע במארג החברתי שנוצר במקום, פן יזוהו עם האוכלוסייה "התלותית והחלשה" המתגוררת גם היא שם. ניתוח תפיסתו המילולית והמושגית של השם "דיור מוגן" מלמד גם הוא על התאמתו לקטגוריית "מקומות המעבר" ("הלא מקומות"). בעצם

ראיון עם ד"ר אביבה קפלן מחברת הספר "מבוא לגן עדן"

המשך מעמ' קודם

לסוציולוגיה ואנתרופולוגיה במכללה האקדמית אשקלון. לאחרונה פרסמה את הספר "מבוא לגן עדן" (הוצאת רסלינג).

דעה שונה

המתנגדים לתפיסה המובאת בספר טוענים כי מבין החלופות העומדות בפני האדם הזקן כיום, המגורים ב"דיוור מוגן" הם חלופה ראויה, הנותנת מענה לקבוצה גדולה של בני הגיל השלישי. יש, כמובן, קשישים ש"דיוור מוגן" אינו מתאים להם אך יש רבים אחרים שהחיים ב"דיוור מוגן" מהווים עבורם שיפור מהותי בחיים - כולל בהיבטים החברתי והנפשי - בהשוואה לחיים בבתייהם הפרטיים.

לאחר צאתו, הוצפתי בברכות ובדברי עידוד, גם מצד אנשים שמעולם לא פגשתי. לצד אלו, הופנתה תשומת לבי גם לדברי בקורת וברכה שכתבו טוקבקיסטים אשר לא נחשפו מעולם לספר וממילא לא קראוהו, אך מצאו לנכון להגיב על מאמר בקורת, "שהעלה על נס" את אומץ לבי. אני מודעת היטב להד התקשורתי ולדיון הציבורי שהספר עורר ועל רקע זה אני מבינה עתה יותר את החשיבות שבכתיבתו ובהעלאת הנושא לסדר היום הציבורי.

ד"ר אביבה קפלן היא סוציולוגית ואנתרופולוגית העוסקת בחקר הזקנה. מרצה בבית הספר למדעי ההתנהגות במכללה האקדמית נתניה ובחוג

התייחסות והזדהות. כך הופכים הזקנים במציאות קיומית כזו ל"נוכחים-נפקדים", המכילים את ימיהם בארגון כוללני רב-עוצמה, המבטיח חיים של נועם ונחמה, בתוך מסגרת מגורים המאוימת על-ידי המוות ובעיקר על-ידי המסדרון המוביל אליו.

אלו תגובות קיבלת בעקבות פרסום הספר?

יותר מפעם אחת שמעתי אומרים: "השתגעת, תקוממי עליך את כולם" או "את פוגעת להם בכיס עם הדברים שכתבת", או "איזה אומץ יש לך, כל הכבוד" - אלו היו מקצת מהתגובות שדורשי טובתי השמיעו באוזני, ערב יציאת הספר לאור.

קצרים... קצרים... קצרים... קצרים... קצרים... קצרים... קצרים...

העמותה מסייעת בדרכים הבאות: **קיום קבוצת תמיכה** - שבמסגרתן מועבר מידע על המחלה ודרכי ההתמודדות עימה ועל זכויות החולה. חברי הקבוצה והמנחים מספקים "טיפים" להתמודדות יום-יומית והתאמת הסביבה הביתית לצרכי החולה. **קבוצת התמיכה** נפגשת באופן קבוע בכל יום שלישי הראשון של החודש במרכז יום, רח' תל-חי 4 בכפר-סבא בשעות 19:00-20:30. **לפרטים נוספים** ניתן לפנות לאלינה טל. 09-7675001 **הרצאות** - שלוש פעמים בשנה מקיימת העמותה סדרה של 4 הרצאות שכולן נוגעות לתחום זה. הודעות על ההרצאות מתפרסמות בעיתונות המקומית. **ערכת קשרים וכישורים** - מתנדבים שעברו הדרכה מגיעים לבתים ומפעילים את החולה באמצעות הערכה, כשהמטרה היא להפעיל יכולות (פיזיות או קוגניטיביות) שעדיין קיימות. **מרכז יום לקשיש** - במרכז יום לקשיש יש מחלקה של חולים במחלות דמנטיות. השוהים בה פעילים בהתאם לשלבי המחלה וליכולותיהם. מחקרים הוכיחו ששהות במרכז יום מהווה פתרון אידיאלי לחולים אלה.

וכן לעיכוב של ממש בפגיעה בפעילות העצבית. **מועדון גימלאים סירקין** לאחרונה הסתיימה בנייתו של מועדון גימלאים חדש, מועדון "סירקין", הנמצא ברח' טשרניחובסקי 103 בכפר-סבא. המועדון בן הקומתיים מרווח, מודרני ומותאם לצרכי האוכלוסייה המבוגרת. במועדון יש אולם מרווח ומצויד, חדרי חוגים, ספרייה ועוד. בבנייה הושקעו חשיבה למבנה האדריכלי, לריהוט ולציוד. דליה גוטליב, חברת המועדון, ברכה ואמרה: "קיבלנו נכס יקר ונעשה הכול על מנת שנהיה ראויים לשכון בו, לפעול בו, ליהנות מהפעילויות הרבות המתקיימות בין כתליו והמוסיפות איכות לחיים. נכניס אור ושמחה לביתנו ונתברך כולנו בחברותא הנפלאה השורה בין החברים".

פעילות "העמותה למען הקשיש" בנושא התמיכה בבני-משפחה המטפלים בחולים הסובלים ממחלות דמנטיות (אלצהיימר ומחלות דומות) לפני כחמש שנים החלה העמותה בפעילות תמיכה בבני-משפחה המטפלים בחולים הסובלים ממחלות דמנטיות. בני המשפחה עוברים תהליך של שינוי מהותי בתוך משפחתם ועומדים בפני קשיי התמודדות יום-יומיים אפילו כשזה נוגע לפעולות שגרתיות.

מגן הוקרה ע"ש ישראל ארד ז"ל ליו"ר העמותה למען הקשיש בכפר-סבא

ב-4.11.13 קיבל יו"ר העמותה למען הקשיש בכפר-סבא, מר דוד רזניק, את מגן ההוקרה על-שם ישראל ארד ז"ל. המגן מוענק מדי שנה למתנדבי העמותות למען הקשיש בכל רחבי הארץ, מטעם הסתדרות הגימלאים, המוסד לביטוח לאומי, משרד הרווחה ואשל/ג'וינט. חברי העמותה הביעו את הוקרתם לזוכה במילים חמות: "מעריכים את עומק מעורבותך בעשייה היומיומית לטובת הקשישים בעיר. אנו גאים לעבוד לצדך ואתה משמש לכולנו דוגמא ומופת בפעילותך וביכולותך לגייס מתנדבים נוספים ולהצעיד את העמותה קדימה".

פעילות שכלית וגופנית מעכבת אלצהיימר - עכשיו יודעים כיצד זה קורה!

מחלת האלצהיימר פוגעת לרוב באנשים מעל גיל 65 והיא מלווה בניוון תאים במוח ובאיבוד זיכרון. כבר ידוע שפעילות שכלית וגופנית מאתגרת מעכבת התפתחות של המחלה. חוקרים מאוניברסיטת תל-אביב גילו עתה גם את המנגנון הביולוגי שמסביר כיצד זה קורה. להערכת החוקרים, ייתכן שממצאי המחקר ישמשו להתאמת טיפול נקודתי לכל חולה לפי קצב התפתחות מחלתו

איתן ורדי מנגן **שיר אהבה לחליל**
מנגינות שאהבנו מקרוב ומרחוק

- קונצרט -

"שיר אהבה לחליל"

אמן החליליות הוותיק איתן ורדי מגיש מופע מוסיקלי ייחודי במימד אישי עם הפסנתרן עידן יונגמן. המופע מורכב מפרקי נגינה קצרים ומגוונים ב-12 חליליות וחלילים שונים

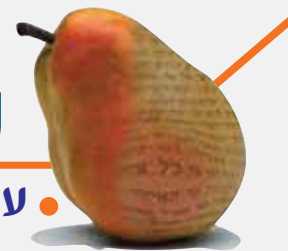
יום רביעי 25.12.13

בשעה 17:00

באולם בבית רייזל, רח' גאולה 12

zigzag הפקות

• עיצוב גרפי • דפוס • קידום עסקים

החיבור בין עיצוב לדפוס

ביצוע כל עבודות העיצוב והדפוס תחת קורת גג אחת!

- עריכה גרפית ממוחשבת
- ניירת משרדית
- בלוקים ומעטפות
- הזמנות לאירועים
- פליירים
- כרטיסי ביקור
- מגנטים
- פוסטרים
- שלטים
- שמשוניות
- רולאפים

054-4500058 ,09-7495959

mail: zigzag1@gmail.com

סיוע משפטי ללא תשלום לניצולי שואה

יובהר, כי סיוע משפטי לניצולי שואה יוענק על ידי כל מחוזות האגף לסיוע משפטי על אף שאין עמדות ייעוץ ברשות בערים נצרת ובאר-שבע. במקרים אלו, ניצולי השואה יגיעו אל מחוזות הסיוע המשפטי במישור, או יופנו על ידי עורך הדין בעמדה ברשות ללשכה הרלוונטית לפי כתובת המגורים (וכן על ידי גורמים אחרים). מידע נוסף לצורך בדיקת עמידה בתנאים - יש לעיין באתר הרשות לזכויות ניצולי שואה בכתובת הבאה:
<http://ozar.mof.gov.il/shoarights>

יתבצע במשרדי הרשות (ת"א, ירושלים וחיפה). תחום הייעוץ: בירור זכויות באשר לקבלת קצבה, מענק שנתי או הטבה אחרת אשר ניצול שואה יכול לקבל מכל מקור; הכוונה מקצועית וסיוע בהכנת תביעה לרשות בלבד; הפניה בהתאם למקרה לגורמים הרלוונטיים כגון ועידת התביעות. יובהר, כי אין מדובר בהגשות תביעות לגורמים אחרים אלא ייעוץ ראשוני בלבד.

ייצוג משפטי של ניצולי השואה על ידי עורכי דין חיצוניים - ניצולי השואה שיקבלו מהרשות החלטה על דחייה חלקית או מלאה של בקשתם, יהיו זכאים לפנות ללשכה לשם בדיקת הסיכוי המשפטי בקבלת ייצוג משפטי בהליכים מכוח הוראות החוק המצוינות בתיקון לחוק.

האגף לסיוע משפטי במשרד המשפטים, ביחד עם הרשות לזכויות ניצולי שואה במשרד האוצר, איפשר לאחרונה את מימוש הזכות להעניק סיוע משפטי לניצולי השואה, ללא תשלום אגרה וללא מבחן כלכלי (ללא בדיקת הכנסות ורכוש). תיקון מס' 11 התשע"ג-2013 לחוק הסיוע המשפטי, התשל"ב 1972 (להלן: "התיקון לחוק") אשר נכנס לתוקף ביום 6.10.13, מעניק לניצולי שואה ולנכי המלחמה בנאצים, סיוע משפטי ללא בדיקת זכאות כלכלית, כאמור.

על פי התיקון לחוק, הסיוע יינתן בשני מישורים: האחד, ייעוץ משפטי ראשוני במשרדי הרשות, והשני, ייצוג בהליכים משפטיים, והכל כמפורט להלן:
ייעוץ משפטי ראשוני - הייעוץ הראשוני

אני... רק שאלה

עוד מעט אגיע לגיל 70. אני עובד ובגלל שהכנסתי גבוהה אינני מקבל קצבת זיקנה. עם פרישתי בגיל 70 - מה הן זכויותי?

בגיל 70 אין מבחן הכנסות ולכן עם פרישתך תהיה זכאי לקצבת זיקנה. כל שנת ביטוח מעל 10 שנים מזכה אותך בתוספת ותק בשיעור של 2% מסכום הקצבה הבסיסית. אך סכום התוספת לא יעלה על 50% מסכום הקצבה הבסיסית. נוסף על כך תהיה זכאי לתוספת דחיית קצבה. שיעור תוספת דחיית הקצבה הוא 5% מהקצבה, בעד כל שנה שלא היית זכאי לקצבה בגלל שהכנסתך מעבודה הייתה גבוהה. התוספת המגיעה לך היא 15% עבור 3 שנים שדחית את פרישתך (מגיל 67 ועד גיל 70).

השכנה שלי חיה בדיר מוגן ובכל זאת קיבלה היתר להעסקת עובד זר. אני מאושפז בבית חולים ולא קיבלתי. מה יקרה כשאתחרר מבית החולים?

היתר להעסקת עובד זר ניתן בהתאם לתנאי הזכאות שקבעו המוסד לביטוח לאומי ויחידת הסמך לעובדים זרים במשרד התמ"ת. על-פי הכללים: היתר להעסקת עובד זר לא ניתן למי ששווה במוסד (בית-חולים, מחלקה סיעודית/מורכבת, מרכז שיקום, בית-אבות), למעט קשיש השווה במסגרת של דיר מוגן (יש תנאים נוספים - וגם ועדת חריגים - בעניין קבלת היתר העסקה של עובד זר). אם אתה עומד להשתחרר מבית החולים עליך להציג אבחנה רפואית מטעם רופא בית-החולים המציינת את הצורך ברצף טיפולי וכן את תאריך השחרור המשוער. היתר לפי סעיף זה, יאפשר העסקת עובד זר הנמצא כבר בישראל בלבד ולא ניתן להביא עובד זר מחו"ל על סמך אותו היתר.

ההיתר ניתן לתקופה של 3 חודשים בלבד. לצורך הארכת ההיתר, יידרש המבקש לעמוד בנהלים הרגילים.

מחפש מטפל או עובד

זר עבור בן משפחה?

שעל זה המקום!

09-7662230

מסלולן משפחתי

את "השכונה הירוקה" הצמודה לגן ולא ייפגע על-ידי אינטרסים נדל"ניים ואחרים.

כיצד להגיע למקום? מצומת "עליה" (פינת בן-יהודה-טשרניחובסקי) פנה צפונה ושמאלה ברמזור הראשון לרח' דוד רמז וברח' רינגלבלום פנה ימינה עד לשער הכניסה.

"הגן הקסום" - גן מנשה

ברוך בר סלע

אל"מ דובי יפה, הצנחן יוסי יפה הי"ד ועוד...אלא גם לידועני אותם ימים: א. גולומב והרצפלד ושחקני "הבימה" חנה רובינא ואהרן מסקין. לאחר שחיים יפה נפטר, נותרה רעייתו לבד במקום. ב-1967, לאחר שלשה עשורים בהם חיו בני משפחת יפה במשק החקלאי, היא עזבה את הבית שעל הגבעה.

לאחר מות הברון (1943), עבר הרכוש לידי בנו ג'ורג' שנאלץ לעזוב את מצרים ב-1956 (נפטר ב-1967). שטח הגן והפרדסים (כ-212 דונם) שעטפו את הגן נמכרו לאיש העסקים שאול אייזנברג, שיורשיו מחזיקים במקום עד עצם היום הזה. במקום נותרו הבית שבו גר הזוג יפה, עצי אורן, קקטוסים, עצי דקל, עץ פיטלוקה שבסיסו גזע ענק, שבילים ומדרגות המובילות לבית, שעליהן פסעו רבים.

עיריית כפר-סבא לא רכשה בזמנו את המקום מידי הבן ג'ורג' אך היא פועלת במסגרת "התכנית הירוקה" לשקם את הגן שבו היא עורכת כיום סיורים. נקווה שהגן המכונה בפי תושבי שיכון עליה "גן היופי" ואשר מגלם סיפור ציוני ארוך וזיכרונות נעימים של תושבי השכונה, לא ייבלע על-ידי המנופים הגבוהים המקימים

בין מושב גן-חיים, שיכון "עליה" ו"השכונה הירוקה" מתנשאת לה גבעה ועליה "הגן הקסום". שדרת ברושים מדהימה ומשוקמת מובילה את המבקר אל שטח שאדמתו נרכשה ב-1936 על-ידי יהודי עתיר נכסים, הברון פליקס דה-מנשה (1865-1943), מראשי הקהילה היהודית באלכסנדריה, שקיבל תואר אצולה מידי הקיסר פרנץ-יוזף. הברון, שלו היו קשרים הדוקים עם חיים וייצמן, ראה במקום לא רק אחד מנכסיו הכלכליים-עסקיים בארץ, אלא גם נכס ציוני והוא התכוון לבנות לו וילה למגורים בעתיד - בראש הגבעה (הבית תוכנן אך לא נבנה).

הברון מינה למנהל הנכס את חיים יפה שאותו הכיר כמנהל עבודה שחפר באר ונטע פרדס בקרית מטלון. חיים יפה עבר להתגורר בבית שנבנה עבורו במקום ובו חי עם רעייתו מרים (לבית כבשנה). אלה טיפחו את המשק החקלאי ואת הגן שעטף את ביתם במדשאות, שיחי נוי ועצים. הצמחים הובאו ממשלתות בארץ ואף מלבנון ומצרים. המקום שימש לא רק לאירועים משפחתיים לבני השבט הגדול שעליו נימנו ילדיהם: האלוף אברהם יפה, איש הפלמ"ח אורי, סא"ל שאול וחנה יפה-תמיר, אלא גם לצאצאים - הטייס

מוזיאון כפר - מלל

רות שמאי

חילופי שטחים עם כפר-מלל. אגב, בני המשפחה של אריק שרון היו חקלאים בני כפר-מלל והם תרמו פריטים רבים למוזיאון. בכפר-מלל יש כיום 56 נחלות והצביון החקלאי של המושב כמעט נעלם. הקרקע יקרה והמינהל דורש לצמצם שטחי חקלאות לצורכי בנייה. נקווה שהמרחבים הירוקים לא ייבלעו לחלוטין בתוך הבנייה המסיבית.

ברצוני לסיים את סקירתי במילותיו של זאב ז'בוטינסקי ליוצאי הגדוד העברי שמתאימות גם לחלוצים ראשונים אלה: "...תקרא... בשורות טובות על חיי חירות של יהודים בארץ יהודית חופשית...התעורר אז וקום, גש אל המראה והסתכל בגאון בפניך, הזדקף והתמתח והצדע: זוהי - מלאכתך שלך".

כתובת: מזכירות כפר-מלל, רח' הבנים (ליד קלימור). ניתן ורצוי לבקר כל שבת ראשונה ואחרונה בחודש בין השעות 10:00-12:00. ניתן לצפות בסרט ולקבל הדרכה. למתעניינים, יצא לאור ספר "100 שנה לכפר מלל" - בקרו ותהנו.

עזבו. בשנת 1919 חזרו מתיישבים בכוחות מחודשים והפכו את המקום ליישוב קבע - מושב עובדים בשם כפר-מלל. המתיישבים שנוספו בתקופה זו היו ברובם מקרב מתנדבי הגדוד העברי. במשך הזמן התיישבו קבוצות נוספות, ובהן קבוצת עולים מפולין (1922). בהתחלה הושקעה עבודה רבה בגידול ירקות ובקר, ובפרדסנות.

דוד גרוסמן סיפר בהקשר לגידול בקר כי "אנשים בנו רפתות למרות שהם עצמם גרו באוהלים בלי מטבח, בלי שירותים... הייתה דלות נוראה אבל היו גם תקווה ושמחת חיים". הקשר בין כפר-מלל לבין כפר-סבא, שגם היא הייתה בראשית דרכה, היה חשוב. המים הובאו למושב מן הבאר היחידה שהייתה בסביבה - בכפר-סבא. ברור שבלי מים (שאותם לא הצליחו למצוא במקום) לא ניתן היה להתקדם. על הבאר בכפר-סבא ועל הובלת המים הופקדה שמירה משותפת של אנשי כפר-מלל וכפר-סבא (היה שיתוף-פעולה גם במלחמה בפורעים). בני כפר-מלל שכללו את שיטות הקידוח ומצאו לבסוף מים. כאשר התאחדו רמתיים ומגדיאל נערכו

המושב כפר-מלל חגג לפני כשנה מלאת מאה שנים לתחילת ההתיישבות במקום. התושבים הוותיקים הגו רעיון להקים מוזיאון כאתר זיכרון והוקרה למתיישבים הראשונים. במהלך ביקור במקום שמעתי הסברים מדוד גרוסמן, האחראי על הפרויקט. במוזיאון ניתן לראות תמונות, מסמכים וחפצים ולשמע סיפורים רווי נוסטלגיה מהימים ההם. במקום מוצגים כלי-עבודה ראשונים (אוטנטיים) שבעזרתם הוגשם חלומם של המתיישבים. אחדים מהמוצגים נמצאים בבית העם של המושבה ואחרים במרחב שלידו: הצריף הראשון, המחלבה המשוחזרת, שיטות השקיה ראשונות, מנוע שאיבה עתיק, מנוע בריטי ראשון ועוד.

מעט היסטוריה: המתיישבים הראשונים הגיעו למקום בשנת 1912. האדמה נרכשה על-ידי איכרי פתח-תקווה מרועה ערבי. היה זה אחד הניסיונות הראשונים ליישב יהודים שלא בערים ולהעלות על-ידי כך את ערכה של עבודת האדמה. זה התחיל כמושב פועלים של איכרי פתח-תקווה, בשם "עין-חי". ההתחלה הייתה קשה מאד, רצופת מאבקים ואכזבות ומקצת הפועלים

60
שנות
יצירה

האננות הנרי

נוסד 1951

המקום לעיצוב הבית-וילונות • טפטים • פרקטים

התחדשנו תצוגה חדשה של בדים, מוצרי הצללה, טפטים, מנועים חשמליים

חדש פרקטים תוצרת גרמניה

תצוגה של מנועים חשמליים, ממיטב החברות לכל המוצרים כולל הפעלות חכמות למיניהם
ייעוץ בבית הלקוח ע"י מומחי וילונות הנרי
לאדריכלים ייעוץ בשלב התכנון

שעות פתיחה: א', ב', ד', ה', 9:00-19:00 יום ג', ו' 9:00-13:00
רח' רוטשילד 59, כפר סבא | טל' 09-7673817, פקס 09-7651732
בקרן באתר הבית שלנו: www.henrys-curtains.co.il

הפינה החמה צ'ק-צ'ק

מאת: פנינה מלך

עדשים

יש ארבעה סוגי עדשים בצבעים שונים: כתומים, ירוקים, חומים ושחורים. העדשים מכילים חלבון צמחי בתכולה גבוהה למדי (26%), סיבים תזונתיים, מגנזיום, סידן, ברזל, ויטמינים B ו A וחומצה פולית. העדשים קלות לעיכול מאחר ואינן מכילות גופרית כרוב הקטניות. צריכתן מונעת מחלות לב בכך שמורידות את רמת הכולסטרול והשומנים בדם, שומרות על רמת הסוכר בדם והן חיוניות להורדת לחץ הדם. העדשים השחורות מכונות "העדשים הטובות בעולם" ו"עדשי קוויאר בלוגה". טעמן ומרקמן אינו מתפרק במהלך הבישול. ניתן להשתמש בכל סוגי העדשים במגוון רב של תפריטים: מרקים, נזידים, לביבות, בשילוב עם אורז - מג'דרה - וכן בתוספת לסלט.

לביבות עדשים שחורות וירקות

המצרכים

- 1/2 כוס עדשים שחורות
- 1/2 ראש כרובית בינונית
- 2 ביצים
- 1 בצל קצוץ
- 1 בטטה בינונית מגוררת גס
- 1/4 עד 1/2 כוס קמח מלא
- 2 כפות טחינה גולמית
- 1 כפית מלח
- 1/2 כפית פלפל שחור

אופן ההכנה

מבשלים את העדשים עם כוס וחצי מים במשך 25 דקות בערך ומסננים. קוצצים עד דק את הכרובית, טורפים את הטחינה במעט מי העדשים שבושלו. מאחדים את כל החומרים עד לקבלת מרקם אחיד. שמים מהמלית בתבנית שקעים משומנת או כלביבות, באמצעות כף, בתבנית על נייר פרגמנט. אופים כ-25 דקות עד להזהבה בתנור שחומם מראש ל-180 מעלות.

מסע מוסיקלי חם ומרגש

מוצ"ש 4.1.14 בשעה 21:00 באודיטוריום קריית ספיר
 כרטיסים בקופת היכל התרבות
 ואצל מימי קטן 050-6878509, מרים ללוש
 054-4429441, חוה צרויה 050-7274505
כל ההכנסות קודש למלחמה במחלת הסרטן

גזור ושמור ✂

טלפונים חשובים

העמותה למען הקשיש כפר סבא

7676452	משרדים, תל חי 4
7675001	מרכז יום לקשיש, תל חי 4
7641145	שרותי מטפלות/עובדים זרים
	קידום בריאות בגיל המבוגר
7662230	הכרמל 43
	"מפגש בכפר" (מועדון ניצולי שואה)
7676452	תל חי 4
7665151	קהילה תומכת, תל חי 4
	סיוע למטפלים בחולי אלצהיימר
7675001	ומחלות דמנטיות אחרות

עיריית כפר סבא

106	מוקד עירוני
	המחלקה לטיפול באוכלוסייה המבוגרת
7641131	הכרמל 43
7669393	ש.ג.ל בן גוריון 19

מועדוני גימלאים

7657623	אלי כהן, ויצמן 189
7655501	יוספטל, שאול המלך 5
7677220	כיסופים, רב גולד 14
7650773	נחשון, נחשון 9
7460179	סירקין, טשרניחובסקי 103
7443107	עליה, ויתקין 12

כללי

100	משטרה
101	מגן דוד אדום
102	מכבי אש
*3201	ערן (עזרה רפואית נפשית)
1700-50-1201	לאזרח הותיק

שידורי הטלוויזיה הקהילתית

ביום ב' בשעה 10:30, יום ג' בשעה 21:30
 ערוץ ב-24 HOT (ממיר אנלוגי)
 ערוץ ב-98 HOT ו-YES (ממיר דיגיטלי)

www.amuta_ks.org

נשמח לקבל את תגובותיכם על העיתון

כתובת המערכת: תל-חי 4, כפר-סבא
 e-mail: gimlaton@walla.co.il